

Návod do Vrecka na Diagnostiku a Liečbu Infekcií Osteosyntéz

Verzia 3: November 2018

Pre individuálne odporúčania kontaktujte konzultačný portál: cp.pro-implant-foundation.org

Viac Informácií a registrácia na workshopy PRO-IMPLANT: www.pro-implant-foundation.org

DEFINÍCIA

	Vyšetrenie	Kritérium
Podozrenie na infekciu	Anamnéza	- Bolesť v kľude/v noci - Dlhodobá sekrécia z operačnej rany - Revízne zákroky a antibiotiká po prvej operácii
	Radiologické nálezy	- Infekčný kalus - Sekvester - Osteolýza - Uvoľnenie implantátu - Pseudartróza - Skleróza
Infekcia je potvrdená ¹	Klinické príznaky	- Fistula - Viditeľný hnis v okolí implantátu - Pozitívny „probe to implant“ test
	Histológia	Zápal v biopsii tkaniva z okolia implantátu (>5 neutrofilných granulocytov v “HPF“ v 400x zväčšení)
	Mikrobiológia	Prítomnosť mikroorganizmov v: ≥2 tkanivových vzorkách² - Sonikačnej tekutine (≥ 50 CFU/ml)³

¹ Splnenie 1 kritéria potvrdzuje infekciu.

² Pre vysoko-virulentné mikroorganizmy (napr. *S. aureus*, *E. coli*, streptococci) a u pacientov užívajúcich antibiotiká stačí na potvrdenie infekcie jedna pozitívna vzorka.

³ U pacientov užívajúcich antibiotiká, alebo pre *S. aureus* a anaeróbne mikroorganizmy, aj <50 CFU/ml môže byť významné.

KLASIFIKÁCIA

	Akútna infekcia (nezrelý biofilm)	Chronická infekcia (zrelý biofilm)
Objavenie sa príznakov	Včasná pooperačná infekcia (< 6 týždňov po operácii)	Neskorá (low-grade) infekcia (> 6 týždňov po operácii)
Klinické príznaky	Akútna bolesť, horúčka, erytém	Chronická bolesť, uvoľnenie implantátu, fistula, pseudartróza
Patogén	Vysoko-virulentné: <i>Staphylococcus aureus</i> , gram-negatívne baktérie (napr. <i>E. coli</i> , <i>Klebsiella</i> spp.)	Nízko-virulentné: Koaguláza-negatívne staphylococci (<i>S. epidermidis</i>), <i>Cutibacterium</i> spp.

STRATÉGIA LIEČBY

	Supresia infekcie	Eradikácia infekcie
Stratégia	Supresia infekcie a odstránenie implantátu okamžite po zhojení zlomeniny	Eradikácia infekcie
Cieľ	Zhojenie zlomeniny, prevencia pseudartrózy/osteomyelitídy	Dlhodobá retencia implantátu, zhojenie zlomeniny
Chirurgická liečba	Debridement, intraoperatívna diagnostika	Retencia/výmena implantátu, intraoperatívna diagnostika
Antibiotiká	Liečba osteomyelitídy	Biofilm-aktívna liečba (ak je implantát in situ)
Trvanie	Týždne - mesiace	12 týždňov (všeobecne)
Vhodní pacienti	- Extrakcia implantátu je možná v dohľadnej dobe - Ťažko liečiteľné infekcie	- Extrakcia implantátu v rámci 1 roku nie je možná - Dostupné biofilm-aktívne antibiotiká

CHIRURGICKÁ LIEČBA

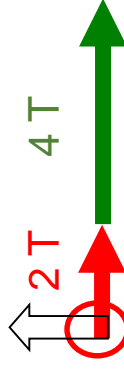
Výkon/
Stratégia

Antibiotická liečba

Celkové
trvanie

Legenda

Extrakcia implantátu & liečba osteomyelitídy

6 T

Retencia implantátu & eradikácia infekcie

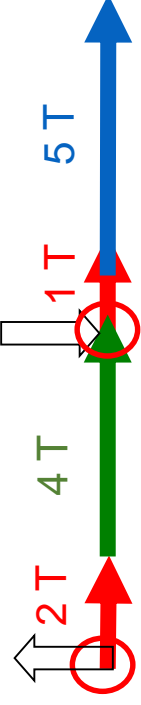
12 T

Jendorázová výmena & eradikácia

12 T

Dvojfázová výmena & eradikácia

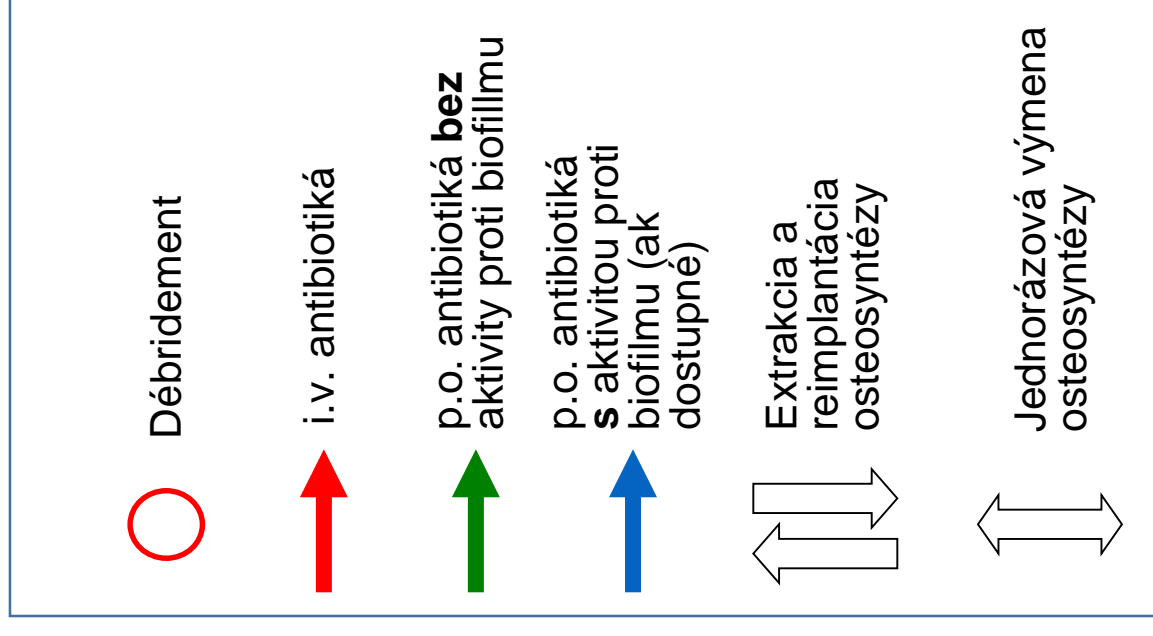

12 T

Debridement & supresia až do extrakcie implantátu

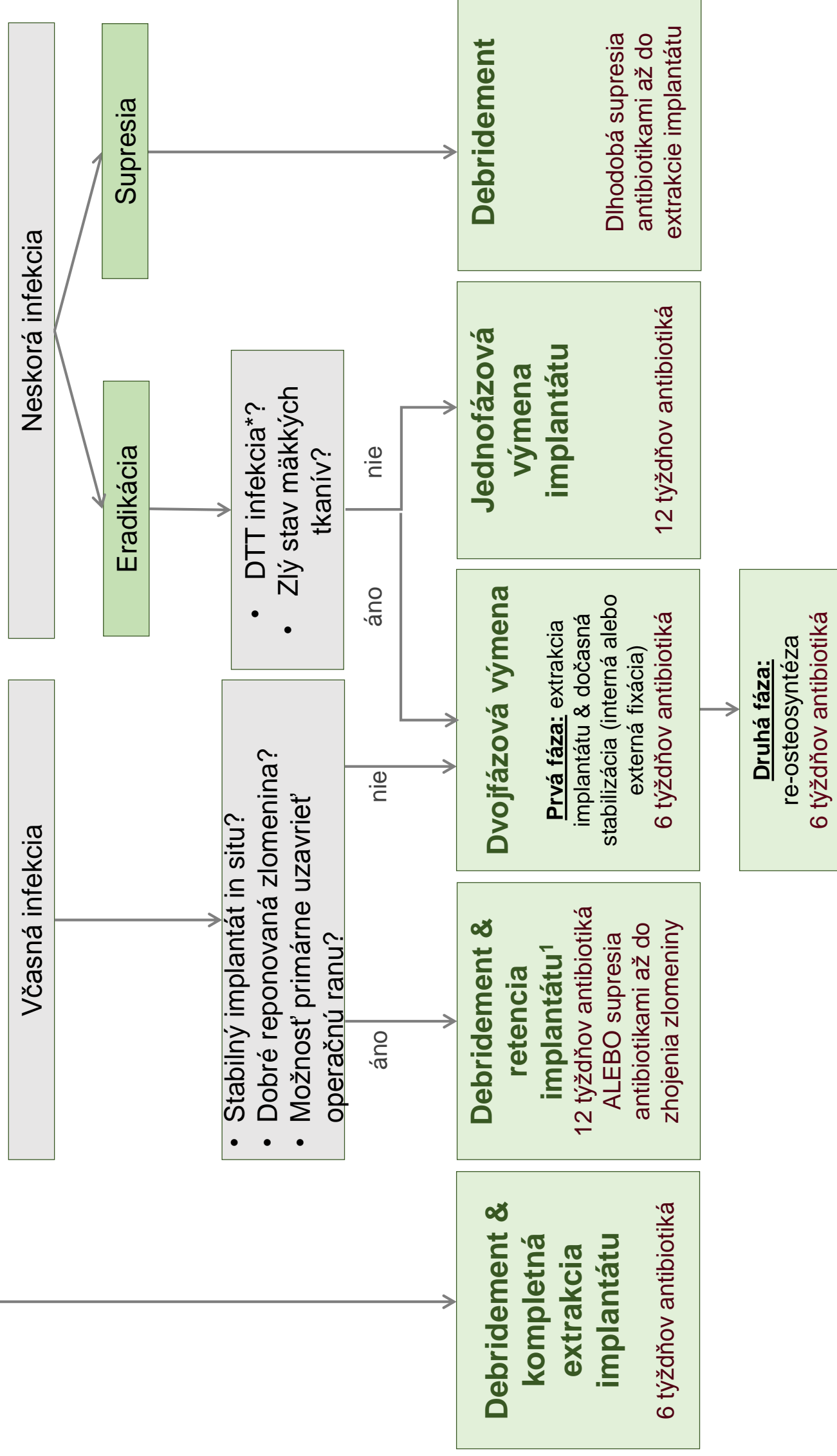
týždne –
mesiace

ALGORITMUS LIEČBY

Zlomenina je zhojená

Zlomenina nie je zhojená

* DTT = difficult-to-treat / ťažko liečiteľné infekcie spôsobené patogénmi rezistentnými voči biofilm
– aktívnym antibiotikám:
- Rifampicín-rezistentné staphylococci
- Ciprofloxacín-rezistentné gram-negatívne baktérie
- Fungi (Candida)

¹ S výnimkou vnútroreňových klinčov - prítomnosť vnútroreňových implantátov mechanicky bráni vo vykonaní dostatočného debridementu.

LOKÁLNE PODÁVANIE ANTIBIOTÍK: VHODNĚ NOSIČE

(dodatočne k chirurgickej liečbe a systémovej liečbe antibiotikami)

Matrica nosiča ^a	Indikácia	Antibiotiká v komerčne dostupných výrobkoch
Biologicky rozložiteľné		
Autograft^b	Regenerácia kosti (osteogenéza, osteoinduktívne, osteokonduktívne) Výplň kostných defektov	
Allograft^b	Regenerácia kosti (osteinduktívne, osteokonduktívne) Výplň kostných defektov Lokálna antibiotická profylaxia	Vankomycín
Xenograft^b	(Regenerácia kosti) (osteokonduktívne) Výplň kostných defektov	
Biopolyméry		
Kolagénové špongie	Hemostáza Lokálna antibiotická profylaxia	Gentamicín alebo Tobramycín
Polymliečna kyselina ^b	Výplň kostných defektov	
Biokeramika		
Kalciumsulfát ^b	Výplň kostných defektov Lokálna antibiotická profylaxia	Tobramycín alebo Vankomycín
Kalciumfosfát/Trikalciumfosfát	Výplň kostných defektov (Regenerácia kosti) (osteokonduktívne)	
Kompozity (napr. Kalciumsulfát/Hydroxyapatit) (napr. Kalciumsulfát/Kalciumcarbonát/Tripalmitín)	Výplň kostných defektov (Regenerácia kosti) (osteokonduktívne) Lokálna antibiotická profylaxia /eradikácia infekcie	Gentamicín alebo Vankomycín
Sklokeramika		
Bioaktívne sklo	Výplň kostných defektov (Regenerácia kosti) (osteokonduktívne) Inhibícia rastu baktérií	
Biologicky nerozložiteľné		
Polymetylmetakrylát (PMMA) kostný cement^b (PMMA reťazce, PMMA spacer, PMMA pokryté vnútrodreňové klince, atď.)	Lokálna antibiotická profylaxia/eradikácia infekcie	Gentamicín (+ Klindamycín alebo Vankomycín) Tobramycín Erythromycín + Kolistín
Iné antimikrobiálne stratégie		
Antimikrobiálne povrchy implantátov	Lokálna antibiotická profylaxia	Gentamicín Striebro

^a V rôznych krajinách a regiónoch sú komerčne dostupné a registrované na využitie v klinickej praxi rôzne syntetické nosiče.

^b Manuálne pridanie antibiotík je možné.

LOKÁLNE ANTIBIOTIKÁ V KOSTNOM CEMENTE (PMMA)

(dodatočne k chirurgickej liečbe a systémovej liečbe antibiotikami)

	Antibiotikum ^a	Fixačný cement: (profylaktická dávka na 40 g PMMA)	Cement na výrobu spaceru: (vysoká dávka, terapeutické účely: na 40g PMMA)
Štandardná situácia - Dobre citlivý patogén(y) vrátane anaerób - Negatívna kultivácia	Gentamicín + Klindamycín	1 g 1 g	1 g 1 g (+ vankomycín 2 g)
Špeciálne situácie <i>Staphylococcus</i> spp. (oxacilín-/metecilín-rezistentné), alebo <i>Enterococcus</i> spp.	Gentamicín + Vankomycín	0.5 g 2 g	0.5 g 2 (až 4) g
Iné rezistentné gram-pozitívne mikroorganizmy (napr. vankomycín-rezistentné enterococci (VRE))	Gentamicín + Linezolid alebo Daptomycín alebo Fosfomycín	0.5 g 1 g 2 g 1 g	0.5 g 1 g 2 g 2 g
Rezistentné gram-negatívne baktérie (napr. <i>E. coli</i>, <i>Klebsiella</i>, <i>Enterobacter</i>, <i>Pseudomonas</i> spp.)	Gentamicín + Kolistín alebo Fosfomycín alebo Meropenem alebo Ciprofloxacín	0.5 g 1 g (= 30 Mio E) 1 g 2 g 2 g	0.5 g 2 g (= 60 Mio E) 2 g 2 g 2 g
Fungi (napr. <i>Candida</i> spp., <i>Aspergillus</i> spp.)	Gentamicín + Amfotericín B alebo Vorikonazol	0.5 g 0.8 g 0.5 g 0.3-0.6 g	Doteraz neurčené

^a Pre lepšie mechanické vlastnosti použite komerčne dostupné produkty.

Všeobecné princípy:

- Laboratórne stanovenie citlivosti na antibiotiká (určené pre systémove podávanie) nemusí zodpovedať citlivosti v prípade lokálnej aplikácie (vyššia koncentrácia a synergický účinok rôznych antibiotík).
- Nežiaduce účinky a liekové interakcie lokálne aplikovaných antibiotík sú vzácne, avšak u pacientov so zhoršenou renálnou funkciou alebo v prípade kombinácie s intravenóznym podávaním je potrebné monitorovať hladinu vankomycínu a gentamicínu v krvi.
- Používajte len sterilné antibiotiká vo forme prášku. Iné formy antibiotík nie sú vzhľadom na nerovnomernú distribúciu v PMMA odporúčané. Antibiotiká, ktoré narušujú proces polymerizácie (rifampicin, metronidazol), alebo sú termolabilné, či citlivé voči oxidácii (betalaktámy) nie sú vhodné.
- Údaje o mechanickej stabilite cementu v prípade kombinácie viac ako 2 rôznych antibiotík nie sú dostupné. Celkové množstvo pridaných antibiotík by nemalo presiahnuť 10% hmotnosti PMMA (= 4 g na 40 g)
- Odporúčania sú založené na štúdiách s PALACOS®/COPAL® PMMA cementom a údajoch dostupných z odbornej literatúry. Lokálne uvoľňovanie antibiotík z PMMA závisí na type použitého cementu.
- Nepoužívajte vákuové miešanie cementu na prípravu spaceru (vysoká porozita → lepšie lok. uvoľňovanie antibiotík).

ODPORÚČANÁ SYSTÉMOVÁ ANTIBIOTICKÁ LIEČBA

Empirická liečba:

- Ampicilín/sulbaktám^a 3 x 3 g i.v. (+/- vankomycín^e 2 x 1 g i.v. pacienti v sepe, nosiči MRSA, pacienti s opakovanými operačnými revíziami v anamnéze, podozrenie na low-grade infekciu)
- V prípade otvorených zlomenín 3. stupňa: piperacilín/tazobaktám 3 x 4.5 g i.v.

Supresívna liečba

Mikroorganizmus	Antibiotikum (so zohľadnením citlivosti, dávkovanie uvedené nižšie)
<i>Staphylococcus spp.</i>	Cotrimoxazol, doxycyklín, alebo klindamycín
<i>Streptococcus spp.</i>	Amoxicilín, klindamycín, alebo levofloxacín
<i>Enterococcus spp.</i>	Amoxicilín (alebo linezolid)
Anaeróby (gram-pozitívne)	Klindamycín alebo amoxicilín
Anaeróby (gram-negatívne)	Metronidazol alebo klindamycín
Gram-negatívne	Ciprofloxacín alebo cotrimoxazol
Fungi (<i>Candida spp.</i>)	Fluconazol

Cielená eradikačná liečba (deeskalácia empirickej liečby hneď ako je známy patogén):

Mikroorganizmus (červenou: ťažko-liečiteľné)	Antibiotikum (so zohľadnením citlivosti)	Dávkovanie ^b (modrou: upraviť podľa renálnych parametrov)	Podávanie
<i>Staphylococcus spp.</i>			
- Oxacilín-/metecilín-citlivé	Flukloxacilín ^a (+/- Fosfomycín) 2 týždne, potom (so zohľadnením citlivosti)	4 x 2 g (3 x 5 g)	i.v. i.v.
	Rifampicín ^c +	2 x 450 mg	p.o.
	- Levofloxacín alebo	2 x 500 mg	p.o.
	- Cotrimoxazol alebo	3 x 960 mg	p.o.
	- Doxycyklín	2 x 100 mg	p.o.
- Oxacilín-/metecilín-rezistentné	Daptomycín alebo Vankomycín ^e (+/- Fosfomycín) 2 týždne, potom rifampicín v dvojkombinácii – vid' vyššie	1 x 8 mg/kg 2 x 1 g (3 x 5 g)	i.v. i.v. i.v.
- Rifampicín-rezistentné	Intravenózna liečba so zohľadnením citlivosti 2 týždne (vid. vyššie), pokračovať dlhodobou supresiou antibiotikami ≥1 rok		
<i>Streptococcus spp.</i>			
	Penicilín G ^a alebo Ceftriaxon 2-4 týždne, potom:	4 x 5 mil. U 1 x 2 g	i.v. i.v.
	Amoxicilín alebo Levofloxacín	3 x 1000 mg 2 x 500 mg	p.o. p.o.
<i>Enterococcus spp.</i>			
- Penicilín-citlivé	Ampicilín + Gentamicín ^f (+/- Fosfomycín) 2-3 týždne, potom:	4 x 2 g 1 x 120 mg (3 x 5 g)	i.v. i.v. i.v.
	Amoxicilín	3 x 1000 mg	p.o.
- Penicilín-rezistentné	Vankomycín ^e alebo Daptomycín + Gentamicín ^f (+/- Fosfomycín) 2-4 týždne, potom:	2 x 1 g 1 x 10 mg/kg 1 x 120 mg 3 x 5 g	i.v. i.v. i.v. i.v.
	Linezolid (max. 4 týždne)	2 x 600 mg	p.o.
- Vankomycín-rezistentné (VRE)	Individuálne: odstránenie implantátu, <u>alebo</u> supresia antibiotikami až do odstránenia implantátu		

Mikroorganizmus (červenou: ťažko-liečiteľné)	Antibiotikum (so zohľadnením citlivosti)	Dávkovanie^b (modrou: upraviť podľa renálnych parametrov)	Podávanie
Gram-negatívne			
- Enterobacteriaceae (<i>E. coli</i> , <i>Klebsiella</i> , <i>Enterobacter</i> atď.)	Ciprofloxacín ^f	2 x 750 mg	p.o.
- Nefermentujúce (<i>Pseudomonas aeruginosa</i> , <i>Acinetobacter</i> spp.)	Piperacilín/tazobaktám alebo Meropenem alebo Ceftazidím + Tobramycín (alebo gentamicín) 2-3 týždne, potom: Ciprofloxacín	3 x 4.5 g 3 x 1 g 3 x 2 g 1 x 300 mg 1 x 240 mg 2 x 750 mg	i.v. i.v. i.v. i.v. i.v. p.o.
- Ciprofloxacín- rezistentné	So zohľadnením citlivosti: meropenem 3 x 1 g, kolistín 3 x 3 mil. U a/alebo fosfomycín 3 x 5 g i.v., pokračovať supresiou p.o..		
Anaeróby			
- Gram-pozitívne (<i>Propionibacterium</i> , <i>Peptostreptococcus</i> , <i>Finegoldia magna</i>)	Penicilín G ^a alebo Ceftriaxon 2 týždne, potom: Rifampicín ^c + Levofloxacín alebo Amoxicilín	4 x 5 million U 1 x 2 g 2 x 450 mg 2 x 500 mg 3 x 1000 mg	i.v. i.v. p.o. p.o. p.o.
- Gram-negatívne (<i>Bacteroides</i>)	Ampicilín/sulbaktám ^a 2 týždne, potom Metronidazol	3 x 3 g 3 x 400 mg alebo 500 mg	i.v. p.o.
Candida spp.	Casposfungín ^g 2 týždne, potom: Fluconazol (supresia ≥ 1 rok)	1 x 70 mg 1 x 400 mg	i.v. p.o.
- Fluconazol- citlivé	Individuálne (napr. vorikonazol 2 x 200 mg p.o.); trvalé odstránenie implantátu alebo supresia antimykotikami do extrakcie		
- Fluconazol- rezistentné			
S negatívnu kultiváciou	Ampicilín/sulbaktám ^a 2 týždne, potom: Rifampicín ^c + Levofloxacín	3 x 3 g 2 x 450 mg 2 x 500 mg	i.v. p.o. p.o.

^a **Alergia na penicilín** INĚHO typu ako typ 1 (napr. exantém): cefazolín (3 x 2 g i.v.). V prípade anafylaxie (= alergická reakcia typu 1: napr. Quinckeho edém, bronchospazmus, anafylaktický šok) alebo alergia voči cefalosporínom: vankomycín (2 x 1 g i.v.) alebo daptomycín (1 x 8 mg/kg i.v.). Ampicilín/sulbaktám (3 x 3 g i.v.) je ekvivalentom amoxicilín/kyselina klavulánová (3 x 2.2 g i.v.).

^b Laboratórne vyšetrenie 2x týždenne: hladina leukocytov v krvi, CRP, kreatinín/eGFR, hepatálne parametre (AST/SGOT a ALT/SGPT). Upravenie dávkovania antibiotík so zohľadnením renálnych parametrov a telesnej hmotnosti (<40/>100kg).

^c **Rifampicín** je podávaný výlučne **po** reimplantácii definitívnej osteosyntézy. Pridajte k intravenózne liečbe po reimplantácii hneď ako je operačná rana bez sekrécie a drenáže sú odstránené; u pacientov >75 rokov je odporúčaná redukcia dávky na 2 x 300 mg p.o.

^d Kontrola dávkovania **vankomycínu** pomocou monitorovania koncentrácie v krvi (odber tesne PRED podaním ďalšej dávky), minimálne 1x týždenne; terapeutická hladina: 15-20 µg/ml.

^e Podávajú len v prípade vysokej citlivosti na gentamicín (**high-level (HL) +**) - konzultujte vášho mikrobiológa. V prípade HL rezistentných *E. faecalis* je gentamicín nahradený ceftriaxonom (1 x 2 g i.v.).

^f **Pridajte i.v. liečbu** (piperacilín/tazobaktám 3 x 4.5 g, alebo ceftriaxon 1 x 2 g, alebo meropenem 3 x 1 g i.v.) počas prvých dní po operácii (kým neustane sekrécia z operačnej rany).

^g Po úvodnej dávke 70 mg je dávkovanie u pacientov < 80 kg od 2. dňa liečby 50 mg/deň.